

Ålspelet- ta ålen i mål!

Material:

Spelplan. Frågekort. Två tärningar. Lika många spelpjäser som ni är spelare. Använd de ni har eller tillverka egna ålpijser av tex knappor och lera.

Om spelet:

I detta tärningsspel får ni vara ål för en stund och följa de europeiska ålarnas väg från Sargassohavet via Sveriges hav, sjöar och vattendrag och sedan tillbaka till Sargassohavet igen. Den som först lyckas ta sig tillbaka till målet i Sargassohavets stora virvel vinner.

På vägen kan ni ställas inför frågor om saltvatten, sötvatten, havets olika arter och om miljöproblem som har med vatten och hav att göra. Har ni otur kan ni fastna i en brunn eller råka ut för något ännu värre. Har ni tur får ni en stjärnfråga eller ett charadkort!

Spelregler

1. Frågekorten blandas och läggs på frågerutan med frågan nedåt.
2. Alla spelare slår en tärning. Den med högst siffra på tärningen börjar.
3. Spelet går medsols och varje spelare slår bägge tärningarna och flyttar sin spelpjäsa det antal steg som tärningarna visar.
4. Om en spelare hamnar på en röd händelseruta ska spelaren följa instruktionen som står vid rutan.
5. Om en spelare hamnar på gul ruta så:
  - Tar spelaren översta frågekortet och ger det till spelaren till vänster för uppläsning.
  - Spelaren till vänster läser frågan högt och spelaren som drog kortet besvarar den. Om hen svarar rätt får hen slå en tärning och gå det antal steg tärningen visar.
  - Om en spelare svarar rätt på en stjärnfråga får hen slå två tärningar och gå lika många steg.
6. Om en spelare får ett charadkort får hen visa meningen som står på kortet enbart genom gester och utan att prata. Medspelarna får gissa. När någon gissar rätt får den som gissade och den som gjorde charaden slå bägge tärningarna och gå lika många steg som tärningen visar. Om ingen gissar rätt får den som gjorde charaden slå en tärning.
7. Först i mål vinner. Spelaren behöver inte få exakt rätt antal steg på slutet.

Lycka till, simma lugnt!

Den europeiska ålens resa

Ålen är en fisk men ser mera ut som en orm. Det finns en mängd olika sorters ålar på jorden som lever i alla hav utom de arktiska.

Alla europeiska ålar föds i Sargassohavet. De vuxna europeiska ålarna återvänder till Sargassohavet för att leka. Så kallas det när fiskar förökar sig. När ål-larverna kläckts driver de under flera år med havsströmmarna till Europas kuster. Under tiden växer de. När de nått land är de cirka två till tre år och har vuxit till genomskinliga små miniatyrålar som man kallar glasålar. Dessa glasålar stannar sedan vid kusten eller simmar in i någon å och börjar mer och mer likna "riktiga" ålar. De är gulfärgade på magen och kallas därför gulålar.

Sedan stannar ålen i sitt vattendrag eller sin sjö i många år. De lever av fisk och smådjur. När ålen vuxit färdigt förvandlas den ännu en gång. Färgen på ryggen blir svartare och magen blir silverfärgad. Nu kallas den blankål. Blankålen är mycket fet och är färdig för den långa resan tillbaka till Sargassohavet.

Blankålen slutar att äta och följer sin å ut i havet. Då gäller det för ålen att hitta rätt- ända bort till Sargassohavet. Man vet faktiskt inte hur den bär sig åt för att hitta. Den simmar hela hösten och vintern, och någon gång mellan tidig vår och försommar året efter tror man att den når Sargassohavet. Under hela resan har den inte ätit någonting utan har levt av sina fettreserver. Ålens lek sker troligtvis ner till ca 500 meter under ytan, men man vet inte säkert eftersom det aldrig har observerats. Honan lägger flera miljoner ägg. Efter leken dör troligen de vuxna ålarna, medan de små larverna förs med strömmarna mot Europa. Resan börjar om igen.

Tyvärr är den europeiska ålen en av våra mest hotade arter, och bedöms vara akut hotad på den svenska rödlistan. Ålynglen har minskat med 98 procent sedan 1960-talet. Enligt forskarna beror minskningen av arten på ett kraftigt överfiske, både legalt och illegalt, samt på att ålarna under sin färd längs floder fastnar och dödas i vattenkraftverkens turbiner.

Alla arter är viktiga för balansen i naturens ekosystem. Den europeiska ålen är liksom alla hotade arter viktig att värna och bevara.

